

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

10.11.2016 № 03-2058

На № _____ від _____

Народному депутату України

Єднаку О.В.

Щодо результатів аудиту

Шановний Остапе Володимировичу!

Рахункова палата за результатами розгляду матеріалів аудиту ефективності використання бюджетних коштів на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів в лісовому фонді та розпорядження об'єктами державної власності, які належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України, інформує.

Законодавчі та інші нормативно-правові акти, які регулюють окремі питання у сфері ведення лісового господарства, у тому числі і в частині створення та функціонування єдиної державної системи контролю за обліком фактичного виходу заготовленої деревини та обігом деревини, проведення аукціонів з продажу необробленої деревини, видачі сертифікатів відповідності про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів для здійснення експортних операцій, через їх недосконалість, неузгодженість та фактичну відсутність не забезпечують належної ефективності та прозорості такої діяльності, а отже, не протидіють функціонуванню тіньового ринку деревини в Україні.

Фінансове забезпечення виконання заходів із ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді відповідно до Закону України "Про Державний бюджет України" у 2015 році становило 430 млн грн, у 2016 році – 84 млн грн (відповідно лише 53,3 і 8,5 відс. від потреби, визначеної бюджетними запитами). При цьому видатки державного бюджету на створення та функціонування єдиної системи електронного обліку деревини у зазначений період не передбачалися та не використовувалися.

Проведений аудит також засвідчив, що єдиний автоматизований контроль даних щодо обсягу фактичного виходу заготовленої деревини, а також єдина державна система електронного обліку деревини та електронні системи взаємодії з органами Міністерства внутрішніх справ України і

Державної фіскальної служби України щодо контролю за обігом деревини та протидії функціонуванню тіншового ринку в Україні (розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.09.2009 № 1090-р та від 18.11.2009 № 1408-р) станом на 01.10.2016 не створені.

Запроваджена Державним агентством лісових ресурсів (далі – Держлісагентство) система електронного обліку деревини, якою на сьогодні охоплено майже 90 відс. постійних лісокористувачів, що перебувають у його віданні, та декілька інших постійних лісокористувачів, не забезпечує виконання визначених завдань. У 2015 році порівняно з 2014 роком обсяги незаконних рубок, які було виявлено лісовою охороною Держлісагентства, зросли удвічі (з 11,2 тис. м³ до 24,1 тис. м³).

Програмне забезпечення системи електронного обліку деревини (у період 2012–2016 років на придбання програмного забезпечення та обладнання Державним підприємством «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр» (далі – ДП «ЛІАЦ»), яке перебуває у віданні Держлісагентства, використано кошти у сумі 2,6 млн грн) потребує подальшого удосконалення, у тому числі і в частині синхронізації системи електронного обліку деревини із відповідними системами бухгалтерського обліку державних підприємств (аудитом встановлено, що інформація щодо приймання лісопродукції та реалізації деревини як в Україні, так і на експорт, яка міститься в цій системі, відрізняється від показників даних бухгалтерського обліку державних підприємств). Крім того, є необхідність в усуненні ризиків як викривлення даних про обліковану деревину у зв'язку з закупівлею бирок для обліку деревини у різних виробників, так і зростання витрат на придбання таких бирок чи можливого застосування безвитратних процедур маркування.

Неналежним є також стан внутрішнього контролю з боку Держлісагентства за створенням Єдиної державної системи електронного обліку деревини та господарською діяльністю ДП «ЛІАЦ» (через невиконання належним чином ДП «ЛІАЦ» укладених договорів з придбання програмного забезпечення та обладнання для системи електронного обліку деревини, кредиторська заборгованість за договорами в сумі 906,8 тис. грн стягнута на користь розробника програми за рішенням судів, борг за додаткові судові витрати становлять 192,2 тис. грн, накладено арешт на майно підприємства).

Недостатньо прозорим є і механізм ціноутворення та розвитку конкурентних засад у торгівлі деревиною. Положення про організацію та проведення аукціонів з продажу необробленої деревини (затверджене наказом Державного комітету лісового господарства України від 19.02.2007 № 42, зареєстроване в Мін'юсті 26.02.2007 за № 164/13431) потребує удосконалення. Зокрема із виставлених на аукціонах обсягів деревини постійними лісокористувачами, які перебувають у віданні Держлісагентства, у 2015 році реалізовано 60 відс. (4,4 млн м³), у I півріччі 2016 року – 71 відс. (2,5 млн м³).

Діюча система видачі сертифікатів про походження лісоматеріалів

(Тимчасовий порядок видачі сертифіката про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів для здійснення експортних операцій затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 № 1260) не узгоджується з вимогами Закону України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів», що посилює ризики можливих корупційних проявів.

Також потребують узгодження з вимогами Лісового кодексу (статті 43 і 71) у частині заготівлі деревини під час проведення рубок головного користування в обсягах діючої розрахункової лісосіки норми постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 № 761 «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів» (пункт 10).

Крім того, з метою запобігання порушенню лісового законодавства необхідно посилити кримінальну та адміністративну відповідальність у цій сфері, зокрема визначити на законодавчому рівні поняття «істотна шкода», а також ввести додаткову відповідальність щодо купівлі чи іншого приймання суб'єктами господарювання необробленої деревини, яка не була облікована постійними лісокористувачами у встановленому порядку, або не має документів, що підтверджують законність її заготівлі та придбання.

Проведеним аудитом також встановлено, що через обмеженість бюджетних видатків значна частина заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді не фінансувалася та не виконувалася.

Поновлення документації державного лісового кадастру, яке відбувається один раз на п'ять років, у 2016 році не проводилося (останнє поновлення Держлісагентством проведено станом на 01.01.2011), а отже, основні показники, які характеризують лісовий фонд України: площа лісів, лісистість, запас деревини – потребують уточнення.

Зменшуються і щорічні обсяги відтворення лісів: у 2011 році на державних підприємствах, які перебувають у віданні Держлісагентства, обсяг відтворення лісів перевищував площу суцільних рубок попереднього року в 1,6 раза, у 2015 році – уже в 1,1 раза). Скорочуються і обсяги створення лісів на нових територіях: у 2011 році створення лісів на нових територіях відбулося на площі 22,4 тис. га, а у 2015 році – лише на площі 2,4 тис. гектарів.

Водночас обсяги заготівлі деревини зростають: у 2015 році порівняно з 2014 роком обсяги заготівлі деревини у постійних лісокористувачів, які перебувають у віданні Держлісагентства, збільшилися на 0,7 млн м³ (по Україні на 1 млн м³), а порівняно з 2011 роком – відповідно на 2,2 млн м³ і 1,8 млн м³. Зростають і обсяги платежів та відрахувань за результатами діяльності: державними підприємствами, які перебувають у сфері управління Держлісагентства, у 2015 році на користь держави сплачено майже 3,2 млрд грн, а за I півріччя 2016 року – понад 2,0 млрд гривень.

При цьому через неефективні управлінські рішення учасників бюджетного процесу (у тому числі і у зв'язку з відсутністю видатків державного бюджету на фінансування заходів із ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів південного регіону країни та збільшенням податкового навантаження) ефективність господарської діяльності державних підприємств лісгосподарської галузі знижується: у I півріччі 2016 року порівняно з 2015 роком показник рівня рентабельності зменшився з 7,8 відс. до 4,7 відсотка.

Про результати аудиту поінформовано Верховну Раду України та Раду національної безпеки і оборони України.

Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслано Кабінету Міністрів України. Рішення Рахункової палати і звіт про результати аудиту надіслано Міністерству аграрної політики та продовольства України і Державному агентству лісових ресурсів України для усунення виявлених порушень і недоліків.

Із Звітом про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів в лісовому фонді та розпорядження об'єктами державної власності, які належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України можна ознайомитися на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

З повагою

Голова

Р.М. Магута